

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W DOMU ZAKONNYM ZGROMADZENIA ŚWIĘTEGO MICHAŁA ARCHANIOLA W STALOWEJ WOLI

Preambuła

Ochrona dzieci przed przemocą jest nie tylko obowiązkiem prawnym, ale przede wszystkim moralnym, wynikającym z wartości chrześcijańskich. Realizując powierzona sobie misję, Kościół stawia na pierwszym miejscu dobro dziecka; poczuwa się do moralnej i prawnej odpowiedzialności za jego ochronę. Wszyscy zaangażowani w życie Kościoła zobowiązani są do stworzenia bezpiecznego i przyjaznego środowiska, w którym chroni się i szanuje dobro dziecka, a stosowanie wobec niego przemocy w jakiegokolwiek formie uznaje się za niedopuszczalne. Poprzez odpowiednią edukację i świadomość zagrożeń Kościół może efektywnie zapobiegać krzywdzeniu dzieci i skutecznie je chronić, realizując tym samym swoje ewangeliczne posłannictwo.

Jako podstawowe komórki instytucjonalne Kościoła, parafia czy dom zakonny, wyróżniają się specyficznymi obszarami działania. W kościele udzielane są sakramenty i odprawiane rozmaite nabożeństwa. Odwiedziny chorych oraz wizyty duszpasterskie dają okazję do wglądu m.in. w sytuację rodzinną i materialną parafian, również w kontekście zauważenia krzywdy i przemocy, a co za tym idzie, umożliwiają podjęcie odpowiednich kroków zapobiegawczych lub interwencji. W domu zakonnym funkcjonują różne grupy duszpasterskie, odbywają się spotkania grup duszpasterskich, próby scholi i chóru, spotkania formacyjne, organizowane są wyjazdy i warsztaty oraz samochodami domu zakonnego przewożone są dzieci i młodzież. Rodzice z pełnym zaufaniem przyprowadzają swoje dzieci i oczekują, że będą one tam bezpieczne.

Z tego powodu standardy ochrony małoletnich w obszarze domu zakonnego poszerzone zostały o ochronę osób dorosłych i nie dotyczy to wyłącznie osób zależnych, ale wszystkich. Mają one za zadanie chronić przed wszelkiego rodzaju nadużyciami. Działają w obie strony, mianowicie chronią zarówno uczestników, jak i osoby duchowne, pracowników i wolontariuszy udzielających się w domu zakonnym.

Niniejszy dokument opracowany został jako odpowiedź na prawny obowiązek wprowadzenia standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem we wszystkich instytucjach, w których małoletni przebywają, zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606). Dokument ten wyznacza standardy ochrony dzieci przed przemocą, zapewniając skuteczne działania zapobiegawcze i interwencyjne. Opracowując dokument, uwzględniono wytyczne prawa państwowego i kościelnego.

Wstęp

Standardy szczegółowo określają:

- **Standard I:** zasady bezpiecznej rekrutacji personelu i osób zaangażowanych duszpastersko w domu zakonnym oraz zasady przygotowania do pracy z małoletnimi
- **Standard II:** obowiązki spoczywające na duszpasterzach, animatorach, wolontariuszach osób małoletnich w domu zakonnym
- **Standard III:** funkcjonowanie Zespołu do spraw Prewencji
- **Standard IV:** zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem zatrudnionym i pomagającym duszpastersko w domu zakonnym a dziećmi
- **Standard V:** zasady ochrony wizerunku i danych osobowych
- **Standard VI:** zasady dotyczące kontaktów przez media oraz korzystania z Internetu
- **Standard VII:** zasady chroniące dotyczące wszystkich
- **Standard VIII:** sposób reagowania w domu zakonnym na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej, oraz zasady prowadzenia rejestru interwencji
- **Standard IX:** zasady pomocy osobom pokrzywdzonym
- **Standard X:** zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
- **Standard XI:** sposób monitorowania stosowania Standardów.

Standardy są dostępne w parafii (gablota – wersja skrócona dla małoletnich, zakrystia, kancelaria, dom duszpasterski) i podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej, także w wersji skróconej dla małoletnich.

W domu zakonnym działa Zespół do spraw Prewencji, powołany przez przełożonego oraz wyznaczona jest tzw. osoba zaufana.

Przełożony domu zakonnego odpowiada za wdrożenie i stosowanie Standardów.

Cały personel realizujący bezpośrednio działania na rzecz dzieci podpisuje przed rozpoczęciem pracy dokument zawierający oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Domu Zakonnym Księży Michalitów w Stalowej Woli oraz zobowiązanie do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci (*Załącznik nr 1*).

Ilekroć w procedurach mowa jest o:

- **standardach**: należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich w Domu Zakonnym Księży Michałitów w Stalowej Woli
- **parafii**: kryje się pod tym pojęciem konkretna wspólnota wiernych, utworzona na stałe w Kościele partykularnym, którą powierza się, pod władzą biskupa diecezjalnego, pasterskiej pieczy proboszcza jako jej własnego pasterza
- **domu zakonnym** – oznacza to jednostkę administracyjną zakonu, powierzoną władzy zakonnej, którą tworzą zakonnicy. Dom zakonny prowadzi dzieła statutowe, korzystając z pomocy osób zatrudnionych i wolontariuszy.
- **proboszczu, przełożonym, administratorze**: określa się tak mianowanego przez biskupa duszpasterza i przełożonego zakonu zarządcę parafii i domu zakonnego
- **księdzu**: ma się na uwadze duchownego katolickiego, posiadającego święcenia kapłańskie
- **personelu kościelnym**: wskazuje się duchownego, osobę zakonną lub inną osobę zatrudnioną przez Kościół na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także osobę zaangażowaną w działalność duszpastersko-katechetyczną lub inne osoby współpracujące, niezależnie od podstawy prawnej tej współpracy, dobrowolnie lub nieodpłatnie
- **dziecku, małoletnim**: określa się tak każdą osobę od urodzenia do ukończenia osiemnastego roku życia
- **opiekunie dziecka**: wskazuje się osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodziców lub opiekunów prawnych. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy
- **zgodzie opiekuna**: ma się na uwadze zgodę rodziców albo zgodę opiekunów, rodziców zastępczych lub opiekunów tymczasowych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę rodziców)
- **wolontariuszu**: jest nim osoba, która na rzecz innych lub grupy społecznej dobrowolnie i bezpłatnie wykonuje pracę wykraczającą poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz „bez wynagrodzenia materialnego”

- **organizatorze wyjazdu:** wskazuje się osobę/podmiot uprawniony do organizacji wyjazdu dzieci, czyli parafie, wspólnoty religijne, szkoły i placówki, przedsiębiorców podlegających ustawie o usługach turystycznych, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej
- **duszpasterstwie, w tym parafialnym:** należy przez to rozumieć sytuację, w której jedna osoba jest odpowiedzialna za dobro drugiej lub za wspólnotę wyznaniową. Obejmuje ono celebrowanie liturgii, zapewnienie porad i wsparcia duchowego, edukację, poradnictwo, opiekę medyczną i pomoc w potrzebie. Wszelka praca polegająca na nadzorze lub wychowaniu dzieci jest dziełem duszpasterskim
- **duszpasterstwie pozaparafialnym:** należy przez to rozumieć duszpasterstwa, wspólnoty, grupy gromadzące młodych ludzi (młodzież licealną, studentów, młodych dorosłych), w tym wolontariaty, wakacyjne spotkania młodych (organizowane przez zakony, zgromadzenia zakonne, wspólnoty), festiwale młodzieżowe, rekolekcje wyjazdowe, wspólnoty różnych stanów, pielgrzymki piesze, pielgrzymki autokarowe, środowiska harcerskie. To dzieła potencjalnie dokonujące się przy parafiach, ale mające struktury pozaparafialne
- **krzywdzeniu dziecka:** określa się tak popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie przez jakąkolwiek osobę, także przez personel
- **wizerunku:** ma się tutaj na uwadze podobiznę na rysunku, obrazie, zdjęciu itp. lub sposób, w jaki dana osoba lub rzecz jest postrzegana i przedstawiana
- **prawie autorskim:** należy przez to rozumieć Ustawę z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych
- **RODO:** pod tym skrótem kryje się Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych, w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)
- **danych osobowych:** należy przez to rozumieć wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania żyjącej osoby fizycznej
- **osobie pokrzywdzonej:** wskazuje się osobę fizyczną lub prawną, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo (art. 49 §1 k.p.k.)

- **przemocy rówieśniczej:** ma się na uwadze sytuację, w której małoletni wskutek działań swoich rówieśników doznaje krzywdy (w szczególności przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie, wykluczenie z grupy, ingerowanie, nastawianie innych przeciwko, wysyłanie złośliwych SMS-ów, e-maili, wpisy w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć i filmów ośmieszających rówieśnika)
- **cyberprzemocy:** pod tym pojęciem kryje się wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych: komunikatorów, czatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (*hejt, trolling*), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*) itp.
- **przemocy domowej:** oznacza ona jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie bądź zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające na utratę życia lub zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej)
- **uwikłaniu:** ma się na uwadze każdą relację, w której ktoś doświadcza strachu, poczucia winy, poczucia krzywdy, frustracji, zniewolenia, niemożności bycia sobą, nieszczerości, przemocy
- **nadużyciu:** oznacza ono postępowanie lub czyn niezgodny z przyjętymi normami postępowania
- **nadużyciu władzy:** chodzi o nadużycie stanowiska, funkcji lub obowiązku w celu wykorzystania innej osoby
- **przemocy duchowej:** oznacza ona odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody
- **zaniedbaniu** (wobec osoby dorosłej, starszej): określa się tak jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie bądź zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające na utratę życia lub zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną

- **zaniedbywaniu dziecka:** należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych, psychicznych, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju
- **przemocy fizycznej wobec dziecka:** chodzi o przemoc, w wyniku której dziecko doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje wskutek działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową
- **przemocy psychicznej i emocjonalnej wobec dziecka:** ma się na uwadze przewlekłą, niefizyczną, szkodliwą interakcję wobec dziecka, obejmującą działania i zaniechania
- **przemocy emocjonalnej – (dorośli):** chodzi o formę przemocy spotykaną w bliskich związkach. Przemoc emocjonalna jest definiowana jako molestowanie, które ma miejsce wtedy, gdy dana osoba jest poddawana działaniom zmierzającym do jej kontrolowania, z zamiarem narażenia tej osoby na szkodę
- **dziecku wykorzystywanym seksualnie:** należy przez to rozumieć każde dziecko w wieku bezwzględnej ochrony w sytuacji, gdy osoba dojrzała zmierza do zaangażowania dziecka w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej
- **osobie dorosłej bezbronnej zgodnie z art. 1 ust. 2 b) *Vos estis lux mundi*:** chodzi o każdą osobę niepełnosprawną, upośledzoną fizycznie lub psychicznie bądź pozbawioną wolności osobistej, której stan w rzeczywistości, nawet sporadycznie, ogranicza jej zdolność zrozumienia, chęci lub przeciwstawienia się przestępstwu w inny sposób
- **procedurze „Niebieskiej Karty”:** należy przez to rozumieć narzędzie, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej; obejmuje ona również współpracę przedstawicieli rozmaitych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej
- **osobie odpowiedzialnej za standardy ochrony dzieci:** wskazuje się osobę wyznaczoną przez proboszcza/administratora do sprawowania nadzoru nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci

- **osobie zaufanej:** chodzi o osobę wyznaczoną przez proboszcza/administratora, cieszącą się zaufaniem, odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach dotyczących przemocy
- **osobie odpowiedzialnej za interwencję:** ma się na uwadze zarządcę placówki (proboszcza/administratora) lub osobę wskazaną przez proboszcza, odpowiedzialną za podejmowanie interwencji w przypadku zaistnienia przemocy
- **Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym:** chodzi o rejestr obywateli polskich, którzy dopęścili się przępstwa z pobudek seksualnych, zamieszczony pod adresem <https://rps.ms.gov.pl/pl-PL/Public#/>. Składa się on z Rejestru publicznego i Rejestru z dostępem ograniczonym. Dostęp do Rejestru publicznego jest nieograniczony
- **wniosku o wgląd w sytuację rodziny:** należy przez to rozumieć pismo, które może zostać złożone przez każdą osobę fizyczną i prawną chcącą, by sąd zbadał aktualną sytuację rodzinną. Wniosek nie podlega żadnej opłacie sądowej, może być złożony w każdej chwili, a w przypadku jego odrzucenia przez sąd nie niesie ze sobą żadnych negatywnych konsekwencji wobec wnioskodawcy
- **kompetencjach miękkich:** chodzi o umiejętności psychospołeczne, takie jak np. komunikatywność czy asertywność
- **konflikcie interesów:** ma się na uwadze sytuację, w której powstaje konflikt pomiędzy obowiązkami służbowymi danej osoby a jej prywatnymi interesami, mogący wpłynąć na wypełnianie tych obowiązków
- **lojalności środowiskowej:** wskazuje się na silną lojalność wobec grupy ludzi, przełożonego, mogącą mieć formę pozytywną lub negatywną.

STANDARD I

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu i osób zaangażowanych duszpastersko w domu zakonnym oraz zasady przygotowania do pracy z małoletnimi

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

Przełożony o każdej osobie bezpośrednio zaangażowanej w domu zakonnym i mającej kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci albo z opieką nad dziećmi uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Nawet w przypadku osób mających krótkotrwały kontakt z dziećmi na terenie parafii uzyskanie takiej informacji jest zalecane, mimo iż nie stanowi ono obowiązku prawnego. W takim przypadku należy najpierw uzyskać zgodę osoby objętej taką kontrolą. Informacje zwrotne, otrzymane z systemu teleinformatycznego, proboszcz drukuje i zamieszcza w aktach personalnych danej osoby. W tym celu powinien posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę niezależnie od podstawy jej zatrudnienia, tj.: imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, PESEL, nazwisko rodowe, imię ojca, imię matki, miejsce urodzenia, dane kontaktowe osoby zatrudnionej.

Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności (np. wolontariackiej) związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci albo z opieką nad nimi proboszcz powinien uzyskać od tej osoby informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdz. XIX k.k. (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności) oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Uzyskaną informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności także dołączą do akt personalnych danej osoby.

Od osoby, którą zamierza dopuścić do działalności związanej z pracą z małoletnimi, przełożony, pod rygorem odpowiedzialności karnej, pobiera oświadczenie o państwach (innych niż RP), w których zamieszkiwała ta osoba w ostatnich 20 latach.

Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi się w tym państwie Rejestru Karnego, wówczas taka osoba składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie, dołączając do niego drugie z informacją, iż nie była prawomocnie skazana oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, że dopuściła się czynów zabronionych wobec małoletnich (**Załącznik nr 2**).

Jeśli parafia zatrudnia firmy z zewnątrz lub udostępnia im pomieszczenia, właściciel firmy musi przedstawić przełożonemu oświadczenie o skontrolovaniu swoich pracowników, którzy wejdą na teren domu zakonnego i będą mogli mieć kontakt z dziećmi, w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. Otrzymany dokument, tj. oświadczenie, proboszcz parafii zachowuje w aktach związanych ze Standardami Ochrony Małoletnich.

Personel mający kontakt z dzieckiem przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności duszpastersko-katechetycznej składa oświadczenie pod odpowiedzialnością karną o braku przeciwwskazań do pracy z dziećmi, w tym w szczególności o niekaralności za przestępstwa popełnione wobec dzieci.

Zasady przygotowania do pracy z małoletnimi

Wszyscy pracownicy i wolontariusze w domu zakonnym zdobywają potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w domu zakonnym.

Za przeprowadzenie szkolenia odpowiedzialny jest przełożony. Szkolenie może przeprowadzić osoba odpowiedzialna w domu zakonnym za prewencję lub zaproszona z zewnątrz, ale pod warunkiem, że ma stosowne kompetencje.

Personel i wolontariusze pełniący funkcje wychowawcze lub formacyjne dodatkowo zdobywają potrzebną wiedzę dotyczącą:

- rodzajów przemocy (w tym rówieśniczej)
- rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego)

- strategii działania sprawców przemocy (w tym seksualnej)
- rozmowy z dzieckiem/osobą bezbronną o krzywdzie
- zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami zamieszczanymi w Internecie
- innych zaleceń obowiązujących w domu zakonnym.

Szkolenie w zależności od okoliczności może odbyć się indywidualnie (zapoznanie się z przygotowanymi materiałami edukacyjnymi) lub dla większej grupy pracowników (w formie wykładu stacjonarnego).

Każda uczestnicząca w szkoleniu osoba poświadczająca ten fakt własnoręcznym podpisem pod stosownym oświadczeniem (**Załącznik nr 3**). Pierwsze szkolenie należy zorganizować nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od momentu wejścia w życie niniejszych Standardów, a następnie powtarzać nie rzadziej niż co dwa lata

Nowy personel powinien zapoznać się ze Standardami oraz odbyć szkolenie, o którym mowa w pkt. 1., a także podpisać oświadczenie niezwłocznie po rozpoczęciu pracy, natomiast kolejne szkolenia odbywać w terminach ustalanych dla wszystkich pracowników.

Każda osoba pracująca z dziećmi i osobami bezbronnymi uczestniczy co dwa lata w szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w diecezji/zakonie za prewencję.

Szkolenia prowadzone są przez osoby odpowiednio przygotowane i kompetentne w dziedzinie ochrony dzieci i osób bezbronnych, delegowane przez diecezję/zakon do realizacji takich zadań.

Osoby odpowiedzialne za prewencję w domu zakonnym, poza wiedzą z pkt. 1. i 3., powinny mieć także wiedzę na temat:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (obecnie tzw. „Ustawa Kamilka” i Krajowy Plan Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023–2026 oraz Wytyczne Konferencji Episkopatu Polski, dokument prewencji Konferencji Episkopatu Polski)
- podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i przewidzianych przez Kodeks karny)

- czynników ryzyka i czynników ochronnych
- funkcjonowania w środowisku lokalnym placówek pomocowych
- procedur ustalonych dla domu zakonnego.

Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w danej diecezji/zakonie. Na szkolenie zaprasza osoby posiadające kompetencje potwierdzone odpowiednim dokumentem.

STANDARD II

Obowiązki spoczywające na duszpasterzach, animatorach, wolontariuszach osób małoletnich w domu zakonnym

Obowiązkami tymi są:

- czuwanie nad własną dojrzałością emocjonalną, psychiczną, duchową
- staranie się o dobór wierzących, rzetelnych, zweryfikowanych i odpowiednio przeszkolonych osób do pełnienia funkcji animatorów, wychowawców
- wspieranie dzieci w ich rozwoju ku dojrzałości
- dbanie o respektowanie zasad kultury (wobec dzieci i pomiędzy nimi)
- czuwanie nad równym traktowaniem dzieci, z uwzględnieniem ich potrzeb i osobistych uwarunkowań
- dbanie o przestrzeganie prawa do nienaruszalności cielesnej i prywatności
- organizowanie działań duszpasterskich w miejscach bezpiecznych
- utrzymywanie możliwie żywego i transparentnego kontaktu z rodzicami dzieci
- dbanie o przestrzeganie zasad prywatności i ochrony wizerunku oraz danych osobowych dzieci.

STANDARD III

Funkcjonowanie Zespołu do spraw Prewencji

Proboszcz/administrator parafii powołuje Zespół do spraw Prewencji. W jego skład wchodzi:

- osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci
- osoba zaufana
- osoba odpowiedzialna za interwencję.

Osoba odpowiedzialna za standardy troszczy się o to, żeby były w parafii znane, wdrażane i przestrzegane.

Osoba zaufana powołana jest do przyjmowania zgłoszeń w przypadku naruszenia standardów lub zaistnienia incydentów przemocy. Powinna nią być osoba faktycznie budząca zaufanie, odpowiednio przygotowana i posiadająca tzw. kompetencje miękkie, predysponujące ją do kontaktu z osobami skrzywdzonymi. Nie może ona na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów. Współpracuje ściśle z osobą odpowiedzialną za interwencję. Osoby te zobowiązane są do zachowania poufności.

Osobą odpowiedzialną za interwencję w przypadku podejrzenia lub zaistnienia przemocy może być proboszcz/administrator parafii lub inna osoba oddelegowana do tego zadania, o ile ma odpowiednie kompetencje.

Wymienione powyżej osoby tworzą wraz z przełożonym/administratorem Zespół do spraw Prewencji i ściśle ze sobą współpracują. Wskazane jest, żeby były to osoby świeckie, cieszące się zaufaniem, odpowiednio przeszkolone i kompetentne, które będą wiedzieć, jakie działania w danej sytuacji są stosowne i konieczne. Nie mogą to być osoby uwikłane w lojalność środowiskową lub w konflikt interesów. W sytuacji, gdy nie ma możliwości powołania całego zespołu, należy powołać przynajmniej jedną osobę, która będzie łączyła powyższe funkcje. Zespół ten współpracuje również z osobami odpowiedzialnymi w diecezji za prewencję oraz z delegatem do spraw ochrony dzieci i młodzieży.

Wszelka działalność dotycząca ochrony, interwencji i pomocy musi być udokumentowana. Wpisów w Rejestrze zdarzeń dokonują osoby bezpośrednio zaangażowane w daną aktywność, ale za bezpieczne przechowywanie informacji odpowiedzialny jest przełożony/administrator.

Rejestr prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych (*Załącznik nr 4*).

STANDARD IV

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem zatrudnionym i pomagającym duszpastersko w domu zakonnym a dziećmi

Personel jest zobowiązany do utrzymania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia czy reakcja, komunikat, działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Personel działa w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Stosuje się następujące zasady w relacjach z dzieckiem:

- w komunikacji z dzieckiem należy zachować cierpliwość, szacunek, uwzględniać jego godność i potrzeby
- niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie
- należy unikać faworyzowania, traktować równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd
- należy chronić informacje wrażliwe dotyczące dziecka, nie ujawniać informacji osobom nieuprawnionym

- należy szanować prawo dziecka do prywatności, a jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej, jak to możliwe, z uwzględnieniem zasady adekwatności
- nie należy dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny, ani w sposób nieadekwatny do relacji duszpasterskich lub wychowawczych
- dotykanie dziecka jest możliwe tylko w sposób szanujący jego komfort i bezpieczeństwo
- utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni dzieci są osobami bliskimi wobec personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich rodziców lub opiekunów prawnych
- nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych
- nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, nie wolno również tolerować ich posiadania oraz zażywania przez dzieci
- jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich opiekunami poza godzinami pracy czy ustalonymi zajęciami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, komunikator społecznościowy).

Zasady chroniące w kontakcie bezpośrednim

Wszystkie spotkania z dziećmi na terenie domu zakonnego powinny być organizowane w miejscach oficjalnych, ogólnodostępnych i do tego przygotowanych.

Nie można przebywać z dzieckiem sam na sam w warunkach odizolowanych. Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania, nie może się ono odbywać w sekrecie (zalecane jest powiadomienie rodziców lub przełożonego) i w warunkach odizolowanych.

Osoba przeprowadzająca spotkanie powinna zatroszczyć się o transparentność (np. przeszkłone lub uchylone drzwi pomieszczenia, które nie mogą być zamknięte na klucz, obecność innych osób w pobliżu, powiadomienie innych osób o spotkaniu itp.).

Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno nieroztropnie mnożyć lub przedłużać. Spotkania takie nie powinny odbywać się w późnych godzinach wieczornych (po godz. 20:00 lub nocą).

Dzieci nie mogą przebywać w pomieszczeniach mieszkalnych bez opieki rodzica lub opiekuna prawnego. Nie powinny też towarzyszyć duszpasterzom w miejscach albo w sprawach niezwiązanych ze sprawowaniem posługi lub formacją.

Dzieciom powinna zawsze towarzyszyć w charakterze opiekuna osoba dorosła. Podczas pełnienia funkcji wychowawczych opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych ani przyjmować ich w obecności dzieci.

Dzieci na terenie parafii nie mogą przebywać pod wyłączną opieką innego dziecka, chyba że inaczej stanowią regulaminy religijnych ruchów duszpasterstwa np. Ruchu Światło-Życie, Neokatechumenatu. W tym wypadku stosuje się standardy opracowane przez owe grupy. Osoby te powinny być odpowiednio uformowane, przygotowane do pełnienia posługi pod okiem dorosłych.

Zakazuje się przewożenia dzieci prywatnymi samochodami, zwłaszcza w pojedynkę, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych.

Niestosowne jest skracanie dystansu przez przechodzenie na „ty” pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

W przypadku konieczności podjęcia rozmów na temat seksualności należy wykazać się delikatnością i roztropnie rozeznąć, czy takiej rozmowy nie powinien przeprowadzić specjalista. W obecności dzieci nie wolno wypowiadać treści i żartów o podtekście seksualnym. Zabronione jest prezentowanie dzieciom treści obscenicznych, erotycznych, pornograficznych lub mających podtekst seksualny, zawierających sceny brutalnej przemocy bądź nieodpowiednich do wieku i wrażliwości odbiorców, w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia.

Niedopuszczalne są wszelkiego rodzaju nadużycia duchowe (w obszarze spowiedzi, poradnictwa itp.).

Każdy przypadek przemocy fizycznej, psychicznej (emocjonalnej) czy seksualnej pomiędzy dziećmi wymaga natychmiastowej reakcji ze strony opiekunów.

Zachowania niedozwolone

Są nimi:

- wszelkie formy okazywania niechcianej czułości
- dotykanie piersi, pośladków, genitaliów i ich okolic (także poprzez bieliznę lub odzież)
- pocałunki
- mocne i zamykające uściski uniemożliwiające przerwanie kontaktu
- klepanie po pośladkach, udach, kolanach
- łąskotanie lub mocowanie się w dużej bliskości cielesnej
- masaże
- sadzanie na kolanach
- kładzenie się lub spanie obok
- ocieranie się
- seksualizacja i seksizm
- różne formy poniżania oraz mobbing
- używanie wulgaryzmów.

Zachowania właściwe w naszym kręgu kulturowym

Są nimi:

- uścisk dłoni lub delikatne objęcie, przytulenie, pocałunki w policzek
- delikatne poklepanie po ramionach lub plecach jako wyraz akceptacji wsparcia, pocieszenia
- dotknięcie ramion, rąk czy barku jako wyraz bliskości
- trzymanie się za ręce w czasie np. zabawy lub dla uspokojenia wzburzenia emocjonalnego
- trzymanie za ręce dzieci podczas spaceru
- siadanie w pobliżu małych dzieci
- podnoszenie lub trzymanie na rękach dzieci do około trzeciego roku życia
- przytulanie i branie na kolana małych dzieci za zgodą ich rodziców i najlepiej w ich obecności.

Zasady ochrony dotyczące wyjazdów

Zachęca się do pełnej transparentności w organizowaniu spotkań z dziećmi. Na początku roku formacyjnego w domu zakonnym należy:

- zapoznać rodziców lub opiekunów prawnych dzieci z harmonogramem prowadzonych spotkań
- zadbać o wyrażenie przez nich zgody w formie pisemnej na udział dzieci w spotkaniach
- ustalić zasady odbioru dzieci
- ustalić zasady komunikacji elektronicznej z dziećmi.

Wszystkie formy zorganizowanego czasu, a szczególnie wypoczynku dzieci, powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami jego organizacji (regulaminem).

Podczas wyjazdu rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem i z jego opiekunem.

Podczas wyjazdów opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu, co dzieci. W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna pozostania w nocy w pomieszczeniu z małoletnim, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobę dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego dziecka. Jeśli w trakcie wyjazdu przewiduje się noclegi zbiorowe, organizator zamieszcza informację o tym zamiarze w regulaminie. Szczególnie zadbać należy o ochronę dzieci w toaletach, łazienkach, przebieralniach i szatniach.

STANDARD V

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

Dom zakonny, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

Upublicznienie przez personel wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio – video) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.

Personelowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego.

Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy dziecko oraz rodzica lub opiekuna prawnego poinformować o tym, gdzie będzie zamieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście wykorzystywany.

Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak: zgromadzenie, krajobraz czy publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Zdjęcia i nagrania nie są podpisywane informacjami identyfikującymi małoletniego z imienia i nazwiska. Jeżeli konieczne jest podpisanie dziecka, zamieszcza się tylko imię.

Wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagranii muszą być ubrane, a sytuacja sfotografowana/nagrana nie może być dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie powinna ukazywać go w negatywnym kontekście.

Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania małoletnich są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez parafię u administratora sieci przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji.

Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem małoletnich na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (telefonach komórkowych i pendrive).

Ochrona danych osobowych małoletnich

Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych, w związku z przetwarzaniem danych osobowych, i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Osoby prowadzące zajęcia z małoletnimi są zobowiązane do zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarzają, oraz do zachowania w tajemnicy sposobu zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.

Dane osobowe małoletniego są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

Osoby prowadzące zajęcia z małoletnimi są uprawnione do przetwarzania danych osobowych i ich udostępnienia jedynie w ramach podejmowanych działań po uzyskaniu zgody od rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.

STANDARD VI

Zasady ochrony dotyczące kontaktów przez media oraz korzystania z Internetu

Zasady korzystania z telefonu komórkowego

Dzieci uczestniczące w spotkaniach nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych prywatnych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu, z wyłączeniem sytuacji, w której wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się z rodzicami lub użycia telefonu w innej ważnej sprawie lub gdy małeletni czeka na ważną wiadomość (połączenie, SMS). W takiej sytuacji małeletni powinien poinformować o tym fakcie personel i poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu.

Małeletni przynoszą telefony komórkowe na spotkania tylko za zgodą rodziców ponoszących odpowiedzialność za treści oglądane przez dziecko.

Parafia nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie, zniszczenie lub kradzież sprzętu przyniesionego przez małeletniego.

Na terenie domu zakonnego zabrania się małeletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych, z wyjątkiem wydarzeń, na których rejestrację udzielono zgody.

Zasady korzystania z Internetu

Dom zakonny, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, wdraża środki bezpieczeństwa uniemożliwiające dostęp do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Na urządzeniach umożliwiających dostęp do Internetu powinno być zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie filtrujące treści, a korzystanie z Internetu monitorowane

przez wyznaczoną osobę przynajmniej w sposób umożliwiający ustalenie, kto, kiedy i z jakich treści korzystał (np. indywidualne konta dla wszystkich użytkowników).

Szczegółowe zasady korzystania z Internetu powinny być zawarte w stosownym regulaminie.

STANDARD VII

Zasady chroniące dotyczące wszystkich

Sakrament pokuty i pojednania, a także spotkania związane z towarzyszeniem duchowym powinny odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych (konfesjonał lub miejsce osobne, ale widoczne). Jeśli nie można zachować tej zasady (np. w czasie wakacji, pielgrzymki czy spowiedzi osoby chorej lub niepełnosprawnej), należy zadbać o dostępność spowiednika i penitenta (drzwi pomieszczenia nie mogą być zamknięte na klucz) lub ich widoczność dla innych osób (np. drzwi do pomieszczenia powinny być uchylone). Niedopuszczalne jest spowiadanie w pokojach prywatnych.

Podczas Mszy świętych o uzdrowienie, połączonych z modlitwą wstawienniczą, należy zadbać o to, aby modlitwa taka odbywała się przy głównym ołtarzu, w miejscach godnych, widocznych, centralnych, a nie w rozmaitych „zaułkach”, przyciemnionych pomieszczeniach.

Zaleca się, aby odwiedziny chorych odbywały się w obecności osoby trzeciej (pełnoletni członek rodziny, sąsiad, osoba zaprzyjaźniona).

Do udziału w wizytach duszpasterskich należy zapraszać tylko osoby wykazujące się odpowiednią dojrzałością np. w obszarze zachowania dyskrecji.

Zobowiązania i obietnice księdza, pracownika lub osoby posługującej w parafii, zwłaszcza te, za które uiszczono wynagrodzenie, powinny być udokumentowane w formie pisemnej, a kopia przekazana beneficjentowi.

STANDARD VIII

Sposób reagowania w na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej czy seksualnej, oraz zasady prowadzenia Rejestru interwencji

Powzięcie uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec małoletnich

Personel Domu Zakonnego Księży Michalitów w Stalowej Woli, który w trakcie realizacji czynności w powyższym informację o zagrożeniu zdrowia i życia dziecka w związku z przemocą domową, niezwłocznie informuje proboszcza parafii w celu podjęcia działań.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy natychmiast poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numery alarmowe: 112 lub 998, 997. Poinformowania służb dokonuje osoba, która jako pierwsza powzięła informację o zagrożeniu życia lub zdrowia dziecka, a następnie powiadamia proboszcza oraz osobę odpowiedzialną za interwencję. O występowaniu przemocy domowej pisemnie informujemy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Postępowanie w sytuacji krzywdzenia dziecka przez członka personelu

W przypadku powzięcia informacji o krzywdzeniu dziecka przez członka personelu podczas realizacji obowiązków związanych z pracą duszpastersko-katechetyczną każdy inny członek personelu zobowiązany jest zgłosić ten fakt przełożonemu Domu Zakonnego Księży Michalitów w Stalowej Woli poprzez złożenie notatki służbowej (**Załącznik nr 5**).

Przełożony podejmuje rozmowę z osobą, której dotyczy zgłoszenie, i wzywa wskazanego członka personelu do złożenia wyjaśnień. Inicjuje działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa, w tym informuje rodziców lub opiekunów małoletniego, osobę odpowiedzialną za interwencję, zgłasza podejrzenie krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja, sąd). Jeżeli przemocy dopuściła się osoba duchowna, dodatkowo należy zgłosić to delegatowi diecezjalnemu.

Przełożony wyciąga konsekwencje wobec członka personelu, zakazując mu pracy ze skrzywdzonym dzieckiem/rodziną tego dziecka, lub może polecić, żeby czynności były wykonywane wspólnie z innym członkiem personelu w zależności od rodzaju zgłoszenia.

**Postępowanie w sytuacji krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie:
dorosłe, niespokrewnione**

Personel, który powziął informację o krzywdzeniu dziecka przez osobę trzecią, niespokrewnioną, powinien sporządzić notatkę służbową oraz niezwłocznie powiadomić o tym fakcie proboszcza.

Personel przekazuje rodzicom lub opiekunom prawnym dziecka posiadane wiadomości oraz informuje ich o możliwości skorzystania z oferty pomocowej. W przypadku, gdy zawarte w zgłoszeniu informacje stanowią uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, przełożony podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub sądu/prokuratury. Opiekun dziecka informowany jest o przysługującym prawie do złożenia zawiadomienia.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy natychmiast poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numery alarmowe: 112 lub 998, 997. Poinformowania służb dokonuje osoba, która jako pierwsza powzięła informacje o zagrożeniu życia lub zdrowia dziecka, a następnie powiadamia proboszcza oraz osobę odpowiedzialną za interwencję.

**Postępowanie w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego
przez innego małoletniego**

W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego przełożony jest zobowiązany do poinformowania opiekunów obu małoletnich o swoich podejrzeniach, a także do wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

Osoba zaufana przeprowadza indywidualne rozmowy z obojgiem małoletnich oraz innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu. Ustalenia spisywane są na druku notatki służbowej z przyjęcia zgłoszenia przemocy.

Jeżeli podejrzenia nie potwierdziły się, sprawa zostaje zamknięta.

Jeśli podejrzenia, że doszło do krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego są uzasadnione, proboszcz organizuje osobne spotkania z rodzicami lub opiekunami prawnymi obu małoletnich, na których przekazuje zdobyte informacje o zdarzeniu, proponuje wypracowane przez Zespół do spraw Prewencji indywidualne plany wsparcia małoletniego oraz przekazuje informacje o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.

W przypadku, gdy ze współpracy z opiekunami dziecka wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą małoletniemu, ignorują zdarzenie, są niewydolni wychowawczo, stwarzają warunki do demoralizacji małoletniego lub powtarzają się sytuacje krzywdzenia, proboszcz powiadamia o sprawie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub/oraz sąd.

Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń współpracuje z przełożonym i delegatem diecezjalnym.

Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest działaniem prewencyjnym. Jeśli jakkolwiek osoba dorosła zaangażowana w pracę duszpasterską w parafii dowie się od dziecka, że doświadcza ono przemocy, automatycznie powinna zastosować się do art. 304 k.p.k. mówiącego o tym, że każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, jest społecznie zobowiązany do zawiadomienia o tym prokuratora lub policji.

Wszelka działalność dotycząca ochrony oraz interwencji i pomocy jest dokumentowana. Wpisów w Rejestrze zdarzeń dokonują osoby bezpośrednio zaangażowane w daną aktywność (zazwyczaj osoba zaufana oraz/lub osoba odpowiedzialna za interwencję). Rejestr prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych. Za bezpieczne przechowywanie notatek odpowiedzialny jest przełożony/administrator. Notatką posługujemy się w działaniach interwencyjnych (np. przy zgłoszeniu do prokuratury).

STANDARD IX

Zasady pomocy osobom pokrzywdzonym

Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, powinna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana.

Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie domu zakonnego lub poza nim.

W sytuacji, gdy osoba wskazana jako sprawca jest kapłanem lub inną osobą zaangażowaną w parafii, należy jak najszybciej zapewnić bezpieczeństwo osobie skrzywdzonej (np. poprzez niedopuszczanie do niej osoby wskazanej lub podejrzanej o krzywdę). Następnie należy jej udzielić pomocy, jakiej potrzebuje. Osoby poszkodowane nie powinny być obarczane kosztami udzielanej im pomocy.

Troska duszpasterska wobec osoby skrzywdzonej i jej bliskich polega przede wszystkim na życzliwym wysłuchaniu i pomocy w odbudowaniu jej więzi z Bogiem i zaufania do Kościoła. Zapewniona jest w porozumieniu z diecezjalnym duszpasterzem do spraw pomocy duchowej osobom skrzywdzonym.

Jeśli osoba skrzywdzona należała do jakiejś grupy parafialnej, również inni uczestnicy tej grupy powinni otrzymać pomoc duszpasterską i ewentualnie psychologiczną. Jeżeli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.

Parafianie powinni być we właściwy sposób poinformowani o tym, co się wydarzyło, i otrzymać stosowną pomoc. Należy przy tym zachować zasadę ochrony dobrego imienia osoby skrzywdzonej.

Jeśli zgłoszenie dotyczy przestępstwa określonego w prawie karnym lub kanonicznym, osoba przyjmująca zgłoszenie postępuje zgodnie z procedurami zawartymi w Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski.

Jeżeli zgłoszenie dotyczy innej krzywdy czy niewłaściwego zachowania, osoba zgłaszająca otrzymuje informację o podjętych w tej sprawie krokach. Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności, ale osoby skrzywdzonej nie wolno zobowiązywać do zachowania tajemnic.

Zasady udzielania pomocy małoletniemu dotkniętemu krzywdą

Podstawą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu jest podmiotowy kontakt (w tym niezmuszanie go do potwierdzenia naszych podejrzeń) oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa, najlepiej we współpracy z rodzicami, lub – jeśli nie jest to możliwe – poprzez interwencję prawną i działania instytucjonalne.

Zasadą udzielania pomocy przez dom zakonny dziecku krzywdzonemu jest współpraca zespołowa (ograniczona jednak, ze względu na zachowanie dyskrecji, do osób pracujących z dzieckiem, z włączeniem w to tzw. osoby zaufania) i interdyscyplinarna.

Podejmowane działania powinny bazować na diagnozie dziecka i jego sytuacji oraz być monitorowanymi i prowadzonymi do czasu uzyskania poprawy sytuacji dziecka. Działania parafii nie kończą się zatem z chwilą nawiązania współpracy z rodziną dziecka lub przekazania zawiadomienia odpowiednim służbom.

Przełożony, osoba zaufana, Zespół do spraw Prewencji, zawsze podejmują działania zgodne z posiadanymi kompetencjami.

Współpraca interdyscyplinarna na rzecz pomocy małoletniemu

Przemoc wobec dzieci jest problemem wymagającym zdecydowanego i jednocześnie wyważonego działania wszystkich osób, które dowiedziały się o niej lub podejrzewają jej występowanie. Ważne jest, żeby to działanie – zespołowe, skoordynowane – bazowało na

profesjonalnej wiedzy i umiejętnościach poszczególnych osób oraz na przyjętych w domu zakonnym, zgodnych z prawem, zasadach i procedurach, a także, by wykorzystywało wiedzę i kompetencje innych służb odpowiedzialnych za pomoc. Połączenie kompetencji domu zakonnego, parafii, szkoły, poradni specjalistycznej, służby zdrowia, Ośrodka Pomocy Społecznej, gminnej komisji do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacji pozarządowych, policji, prokuratury, sądu, podnosi skuteczność udzielanej pomocy.

STANDARD X

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

W przypadku ujawnienia krzywdzenia małoletniego Zespół do spraw Prewencji przygotowuje plan wsparcia małoletniego (*Załącznik nr 6*).

Jeżeli równolegle w rodzinie prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy, nie ustala się planu wsparcia.

Za realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest członek Zespołu do spraw Prewencji (osoba odpowiedzialna za interwencję).

Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:

- zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami
- współpraca z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego, zapewnienie mu pomocy
- diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych
- objęcie małoletniego pomocą specjalistyczną.

Zasady ustalania planu wsparcia:

- **natychmiastowe bezpieczeństwo:** w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy działać szybko, skontaktować się z odpowiednimi służbami ratunkowymi i zapewnić bezpieczeństwo małoletniemu

- **ocena indywidualnych potrzeb dziecka:** należy dokonać kompleksowej oceny potrzeb małoletniego, uwzględniając jego fizyczne, emocjonalne, psychologiczne i edukacyjne wymagania
- **wsparcie psychologiczne:** należy zabezpieczyć wsparcie psychologiczne dla małoletniego
- **wsparcie prawnicze:** należy zabezpieczyć prawa dziecka i podjąć odpowiednie kroki prawne wobec sprawcy
- **koordynacja działań:** należy koordynować działania różnych specjalistów, aby zapewnić spójne i kompleksowe wsparcie małoletniemu. Należy stworzyć plan wsparcia obejmujący terapię, edukację i inne usługi
- **monitorowanie postępów:** należy systematycznie monitorować postępy małoletniego podczas procesu wsparcia, dostosować plan, gdy pojawią się nowe potrzeby
- **edukacja i wsparcie rodziny:** należy włączyć rodzinę w proces wsparcia, dostarczając jej niezbędne informacje i umiejętności, aby mogła lepiej zrozumieć i wspierać dziecko.

Do działań zaktywizowany powinien zostać rodzic „niekrzywdzący” (który będzie współpracował z osobą odpowiedzialną za interwencję) w celu powstrzymania sprawcy przemocy i zapewnienia małoletniemu pomocy. W przypadku krzywdzenia przez obojga rodziców interwencja polega również na powiadomieniu sądu rodzinnego i policji.

Plan wsparcia małoletniego obejmuje różnorodne formy pomocy, w tym prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną, uwzględniając współpracę interdyscyplinarną w tym zakresie.

Zaplanowanie wsparcia dla małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia to proces wymagający wielu współpracujących elementów. W każdym przypadku należy indywidualnie dostosować podejście do unikalnych potrzeb i okoliczności danego dziecka.

STANDARD XI

Sposób monitorowania stosowania Standardów

Dokument zawierający standardy ochrony dzieci i osób bezbronnych w domu zakonnym aktualizowany jest co dwa lata.

Ewaluacja dokumentu dokonywana jest przez osobę odpowiedzialną za Standardy we współpracy z przełożonym/administratorem i osobami wyznaczonymi przez przełożonego, po czym konsultowana z osobami zaangażowanymi w duszpasterstwo. Następnie jest zatwierdzana przez osobę odpowiedzialną w diecezji za prewencję.

Przepisy końcowe

Każdy członek personelu stosujący Standardy Ochrony Małoletnich jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji przetwarzanych w związku z niniejszą procedurą, w szczególności danych zwykłych oraz danych wrażliwych dzieci. Wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 7**.

Standardy Ochrony Małoletnich w Domu Zakonnym Zgromadzenia Świętego Michała Archanioła w Stalowej Woli wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

Stalowa Wola, 14.08.2024r.

Przełożony Domu Zakonnego

Wykaz załączników

1. Załącznik nr 1 – Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich w parafii Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli
2. Załącznik nr 2 – Oświadczenie o krajach zamieszkania
3. Załącznik nr 3 – Oświadczenie o odbyciu szkolenia na temat występowania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich
4. Załącznik nr 4 – Rejestr zdarzeń
5. Załącznik nr 5 – Notatka służbowa z przyjęcia zgłoszenia przemocy
6. Załącznik nr 6 – Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
7. Załącznik nr 7 – Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia dziecka oraz przetwarzanych danych osobowych
8. Załącznik nr 8 – Powołanie Parafialnego Zespołu do spraw Prewencji
9. Załącznik nr 9 – Wykaz osób podejmujących działania z małoletnimi w ramach parafialnych inicjatyw duszpastersko-katechetycznych
10. Załącznik nr 10 – Kodeks postępowania etycznego dla dzieci i młodzieży
11. Załącznik nr 11 – Wykaz telefonów i kontaktów wsparcia

Stalowa Wola, dn.

.....

(imię i nazwisko)

OŚWIADCZENIE

o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich w parafii Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli

Oświadczam, że w dniu..... zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w parafii Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli oraz zobowiązuję się do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci.

.....

(czytelny podpis)

Oświadczenie o krajach zamieszkania

OŚWIADCZENIE w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tj.: Dz. U. z 2023r. poz. 1304 ze zm.)

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak / nie*

Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać nazwę kraju pochodzenia

.....

2. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/am poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej: tak / nie*

Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać nazwę zamieszkiwanego państwa:

.....

3. Do oświadczenia załączam informację z Rejestru karnego tego/tych państw, uzyskaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak / nie*

Jeśli odpowiedź w punkcie 3 brzmiała „nie” proszę wypełnić punkty 4, 5 i 6.

4. Oświadczam, że prawo państwa (nazwa kraju zamieszkiwania) nie przewiduje sporządzenia informacji z Rejestru karnego.

5. Oświadczam, że w państwie (nazwa kraju zamieszkiwania) nie prowadzi się Rejestru karnego.

6. Jednocześnie oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie/ach za czyny zabronione, odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii i nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, że dopuściłem się takich czynów zabronionych oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Oświadczam, że jestem świadomy, że składając w/w oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, tj. odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.**

.....
(miejsowość i data)

.....
(czytelny podpis)

*niepotrzebne skreślić

****Art. 233 Fałszywe zeznania**

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

- 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy
- 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1–3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Stalowa Wola, dn.

.....

(imię i nazwisko)

OŚWIADCZENIE

O odbyciu szkolenia na temat występowania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich

Oświadczam, że w dniu brałam/em udział w szkoleniu dotyczącym występowania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich.

.....

(czytelny podpis)

.....
(pieczęć parafii)

Rejestr zdarzeń

L.p.	Opis zdarzenia	Podjęte czynności	Podpis osoby wprowadzającej dane do ewidencji

NOTATKA SŁUŻBOWA Z PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA PRZEMOCY

Data zgłoszenia	
Imię i nazwisko osoby zgłaszającej (nr. tel., e-mail do kontaktu)	
Imię i nazwisko osoby podejrzanej o stosowanie przemocy (nr. tel., e-mail do kontaktu)	
Forma krzywdzenia, miejsce i okoliczności towarzyszące	
Świadkowie	
Forma podjętej interwencji (wpisać właściwe):	
<ul style="list-style-type: none"> - Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art. 304 k.p.k.) - Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny - Inny rodzaj interwencji (jaki?) 	
Dane organu / placówek / osób / instytucji, do których zgłoszono interwencję i z którymi się kontaktowano	

Stalowa Wola, dn.

.....
(podpis osoby przyjmującej zgłoszenie)

ZASADY SPORZĄDZANIA NOTATKI DOTYCZĄCEJ ZDARZENIA

1. Zapisz dokładną datę i godzinę, kiedy zdarzenie zostało zgłoszone
2. Podaj imię i nazwisko dziecka, wiek, adres zamieszkania (jeśli jest dostępny), szkołę oraz wszelkie inne istotne informacje
3. Opisz dokładnie to, co zostało zgłoszone, włączając miejsce, czas i wszelkie istotne szczegóły zdarzenia (możesz zacytować zwroty użyte przez dziecko lub inną osobę zawiadamiającą)
4. Jeśli istnieją, uwzględnij dane wszelkich świadków incydentu, w tym ich imiona, nazwiska, adresy i numery telefonów kontaktowych. Mogą to być również osoby, którym dziecko wcześniej zgłaszało przemoc
5. Opisz kroki, które podjęto w odpowiedzi na zgłoszenie, w tym komunikację z organami ścigania, rodzicem/rodzicami/opiekunem/opiekunami, działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku itp.
6. Wymień wszelkie instytucje lub osoby, z którymi został nawiązany kontakt w związku z incydemem.

Uwaga!

Jeśli w notatce znajdują się dane osobowe, proboszcz staje się automatycznie ich administratorem i stosuje się do przepisów RODO. Osoba sporządzająca notatkę informuje o dobrowolności podania danych osobowych (imię i nazwisko, dane do kontaktu).

Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Imię i nazwisko małoletniego	
Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia	
Tytuł, z jakiego został opracowany plan wsparcia	
Diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	
Identyfikacja zasobów wewnętrznych parafii oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego	
Zasoby wewnętrzne	
Źródła zewnętrzne	
Zakres współdziałania parafii z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego	
Formy i metody wsparcia małoletniego	
Ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu	

**OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI INFORMACJI POWZIĘTYCH
W PROCESIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KRZYWDZENIA DZIECKA ORAZ
PRZETWARZANYCH DANYCH OSOBOWYCH**

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 – § 3 k.k.* i wynikające z niego zakazy:

1. rozpowszechniania publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym
2. rozpowszechniania publicznie wiadomości z rozprawy sądowej, prowadzonej z wyłączeniem jawności
3. rozpowszechniania publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Oświadczam, że znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki RODO. Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemocy wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

Stalowa Wola, dn.

.....

(czytelny podpis)

***Art. 241 [rozpowszechnianie wiadomości]**

§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej, prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

.....
 (pieczęć parafii)

Powołanie Parafialnego Zespołu do spraw Prewencji

Parafialny Zespół do spraw Prewencji				
Data powołania				
Skład Zespołu				
Lp.	Nazwisko i imię	Dane teleadresowe	Wykonywany zawód / funkcja społeczna	Funkcja w zespole
1.				
2.				
3.				
4.				

.....
 (Imię i nazwisko Księdza Proboszcza)

.....
 (czytelny podpis)

Wykaz osób podejmujących działania z małoletnimi w ramach parafialnych inicjatyw duszpastersko - katechetycznych

Lp.	Nazwisko i imię	Forma i zakres działania z małoletnimi	Data odbycia szkolenia ze Standardów Ochrony Małoletnich	Data złożenia dokumentu z Krajowego Rejestru Karnego	Data weryfikacji osoby w Rejestrze Sprawców Przepstępstw na tle Seksualnym	Dane teleadresowe

.....
(Imię i nazwisko Księdza Proboszcza).....
(czytelny podpis)

Kodeks etycznego postępowania dla dzieci i młodzieży

Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby

1. Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie
2. Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro
3. Bądź tolerancyjny– szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy rówieśników
4. Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy
5. Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie
6. Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.

Zasady komunikacji między dziećmi

1. Zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek i kolegów
2. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób
3. Słuchaj innych, gdy mówią
4. Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji
5. Stosuj formy grzecznościowe
6. Pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).

Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni

1. Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób
2. Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz
3. Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody
4. Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku innych osób bez ich wyraźnej zgody
5. Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.

Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie

1. Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany
2. Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi lub koleżanki naruszają ich integralność fizyczną
3. Szanuj przestrzeń intymną kolegów i koleżanek. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny
4. Nie wyśmiewaj, nie obmawiaj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów i koleżanek
5. Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach kolegów i koleżanek
6. Nie zwracaj się wulgarnie do innych
7. Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną
8. Nie narażaj siebie i innych na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu fizycznemu czy psychicznemu.
9. Nie komentuj negatywnie, prześmiewczo, zachowania, pracy, wyglądu kolegów i koleżanek
10. Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

Wykaz telefonów i kontaktów wsparcia

116 111 – bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży (czynny całodobowo, 7 dni w tygodniu)

800 12 12 12 – bezpłatny telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka (czynny całodobowo, 7 dni w tygodniu)

19288 – młodzieżowy telefon zaufania (od poniedziałku do piątku w godz. 15:00–19:00)

22 27 61 72 – telefon Stowarzyszenia OPTA dla dzieci i nastolatków zaniedbanych, seksualnie wykorzystywanych, których rodzice spożywają alkohol

800 119 119 – telefon zaufania Towarzystwa Przyjaciół Dzieci dla dzieci i młodzieży (porady świadczone przez psychologa, psychoterapeutę i pedagoga codziennie w godz. 14:00–22:00)

800 120 226 – policyjny telefon zaufania

800 120 002 – „niebieska linia” dla ofiar przemocy w rodzinie

571 805 535 – dyżur telefoniczny „Zgłoś krzywdę” – można uzyskać informacje o procedurach kościelnych i wsparcie w przypadku trudności w zgłoszeniu krzywdy

E-mail: konsultacjekanoniczne@fsj.org.pl – służy udzielaniu konsultacji w obszarze prawa kanonicznego osobom, które zgłosiły krzywdę, jaką stanowi wykorzystanie seksualne w Kościele